

STUDENTEN WEEKBLAD

REDACTEUREN:

MEJ. G. F. M. J. VAN GELDER, A. J. ODINOT, F. K. VAN MEURS, G. NAEFF,
E. J. GRATAMA Szn. B. D. H. TELLEGEN.

VAST MEDEWERKER VOOR DE RUBRIEK MUZIEK: C. C. J. DE L'ESPINASSE.
ORGAAN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR STUDIEBELANGEN.

19e JAARGANG.
No. 5.

DONDERDAG
2 NOV. 1916.

DIT BLAD VERSCHIJNT DONDERDAGS, BEHALVE IN DE VACANTIËN. DE ABONNEMENTSPRIJS IS f 4,—, BIJ VOORUITBETALING f 3,50 PER JAAR. DE JAARGANG LOOPT VAN 1 OCTOBER TOT 30 SEPTEMBER. DE PRIJS DER ADVERTENTIËN IS 12½ CTS. PER REGEL.

TECHNISCHE BOEK-
HANDEL EN DRUKKERIJ
J. WALTMAN JR., DELFT

INZENDINGEN TE BEZORGEN VOOR
MAANDAGMIDDAG 4 UUR AAN HET
REDACTIE-ADRES: KOORNMARKT 62

BERICHT.

Uit de Redactie getreden:

W. BADON GHIJZEN,
M. CH. G. DE BRUIJN.

Toegetreden:

B. D. H. TELLEGEN.

Inhoud.

Delftsch Studenten-Corps.

Verslag Onderlinge Wedstrijd „Laga”, door E. G. Szn.

Delftsche Studenten-Bond.

Rede, uitgesproken door den heer C. G. J. Vreedenburgh, bij de plechtige inauguratie der Candidaatleden van den D. S. B. D. S. D. C. „Logika”. Lezing van H. Zanstra. Diës, door O.

D. V. S. V.

Verslag Tweede Lustrum, door C.

Gedachten en Gedichten.

Iets over 't gevoelig zijn voor schoonheid, door Br.

Vereenigingsleven.

Bestuurssamenstelling E. T. V.
Delftsche Studenten Ethische Vereeniging.

Ingezonden.

De houding van het D. S. C. tijdens het Lustrum der D. V. S. V., door H. G. C. Cohen Stuart.
Aan den Heer S. de Waard, door M. R.

Muziek.

Zondagmiddag-concert van het Residentie-Orkest, door C.

Boekbespreking.

Ontvangen boekwerken.

Technische Hoogeschool.

Aanvang Colleges en Oefeningen.
Vervolg Nieuw-Ingeschrevenen. 1916-17.
Mededeelingen.

Adresveranderingen.

Agenda.

DELFTSCH STUDENTENCORPS.

„Laga”.

DE ONDERLINGE.

Donderdagmiddag werd behalve een tubboot-nummer het kampioenschap van Laga voor gladde sciff verroeid.

De zon was op 't punt van onder te gaan en rozerood kleurde de hemel in 't westen. De wind was hevig en 't kanaal vrij ruw.

Met kalmen slag kwamen de heeren Termijtelen en Heyting naar de start. Weldra liggen ze gereed en klinkt het schot. De heer Heyting is het eerst weg en is bijna een lengte voor als in baantempo wordt verder geroeid. Hier kwam goed uit wat nette stijl en vlugheid vermag tegen kracht. Geleidelijk met korte stevige slagen loopt de heer Termijtelen in, hierdoor echter een hooger tempo slaande dan zijn tegenstander die bijzonder lange slagen maakte echter bij 't reachen even voor stil zat waardoor de sciff een boel van zijn vaart verloor. Dit werd de sciffeur dan ook noodlottig want daar hij in kracht niet tegen den heer Termijtelen op kon nam deze door zijn hooge tempo langzaam de leiding. Bijzonder spannend was dit gedeelte daar nog niet te zien viel of de verwisseling van leiding defini-

tief zou zijn ja dan neen. Bij den eindsprint was de heer Heyting zichtbaar vermoeid en zoo werd de heer Termijtelen kampioen voor 't jaar 1916-'17. We kunnen hierbij direct opmerken het gevaarlijke van lichte sciffeurs. Maken dezen n.l. een stijlfout dan hebben zij geen kracht genoeg om dezen te vergoeden, de stijl is veel voornameer als bij zwaarderen. Ook tegenwind en ruw water hebben meer invloed.

Vrijdag begon al vroeg de drukte opnieuw. Een stevige wind schuin op de baanrichting deed de Laga-vlag vroolijk van af de loods wapperen.

Regelmatig vertrekken nu ploegen naar de start, aldoor roeiers op de vaart en niettegenstaande het voor studenten vroege uur allerwege belangstelling.

De nummers tubbooten, vaste banken twee en vier, toonden weinig interessants, daar de inzittenden nog te kort de roeisport beoefenen om veel goeds te laten zien. Laat het enthousiasme waarvan zij blijk hebben gegeven hun verder bijblijven, dan zal niet alleen Laga's ledental van 't jaar zijn vermeerderd, maar ook haar voorspoed.

Helaas is echter de oude getrouwe P. P. in de verdrukking gekomen, zoodat zij met een gaping in haar romp en in de bemanning op de loods aan kwam. Hoewel haar toestand bedenkelijk is, hopen wij dat zij dit ongeval nog zal overleven. Hulde hierbij aan de „Delftsche Sport”, die bereidwillig een boot afstond waardoor de wedstrijden konden vervolgd worden.

De overnaadsche sciffs seniores en juniores liet zien hoe moeilijk baanhouden is. Merkwaardig was dat de verliezers geenszins de menschen met de slechtste stijl waren. Toevallig paarden de winnaars slechtere stijl aan meer vinnigheid. Alweer bleek hier dat voor licht gewicht slechte stijl nekend is. Ook de lange slag bleef in gebreke. Dit ligt o.i. dat vinnigheid en 't niet beheerschen der stijl het scullen met korte slag in de hand werkt. De lange slag is zuiniger met bewegingen en moet daarom toch op den duur tot betere uitkomsten leiden.

Opmerkelijk is de koesterende zorg der sciffeurs voor hun booten. Komt deze in gevaar, zoo begeven zij zich te water met meer of minder aarzeling, naarmate hun temperament is.

De overnaadsche vieren hebben helaas weinig spannends gebracht daar de gevaarlijkste concurrent der prijswinnaars wegens te laat komen gediskwalificeerd is moeten worden. Ook hier bleek weer van welk belang kracht is om stijl-leemten aan te vullen.

De gladde twee-race is door een ongeval verstoord. De oude ploeg, die superieur was, kon door 't uitloopen van een sliding niet verder en hierdoor won de jonge. Helaas kon wegens tijdsgebrek van hun sportief aanbod om over te roeien geen gebruik worden gemaakt.

Bij de eindstrijd gladde vier verscheen een dames-vier aan de start, door de Delftsche burgerij aangehaapt en hoofdschuddend nagekeken werd. Toch bleek zij niettegenstaande alle speciaal vrouwelijke hinderpalen bij 't roeien, een zoodanige snelheid te ontwikkelen, dat zij meer dan gewoon partij gaf. Wel een bewijs dat er goede krachten in zaten.

Het nieuwe veiligheidssignaal voor roeibooten was gelukkig niet noodig, daar de bruggewachter zijn taak zeer verdienstelijk ten uitvoer bracht.

De achten, het slotnummer, was buitengewoon geslaagd, daar de beide ploegen de heele baan over vrijwel hetzelfde tempo sloegen en precies gelijk op gingen.

Reeds begon het te schemeren toen ze af gingen, gestart door de oude Laganees, den heer Kerlen, en dadelijk voelde ieder dat het spannen zou. Hoewel in combinatie ongeoeffend bleken beide ploegen goed aanpassingsvermogen te hebben, want slechts voor 't geoeffende oog was dit zichtbaar. Ook de beide slagen gaven elkaar niets toe in aanvoering en

haalden uit hun ploegen wat er in zat. Inderdaad was deze race met een neuslengte door de oude acht gewonnen een waardig eindnummer van 't programma.

Hulde aan den heer Staring die met zooveel beleid en handigheid de snel opeenvolgende nummers wist te leiden, dat niettegenstaande de overgeroeide vaste banken-vieren, vrijwel op tijd alles van stapel liep. Dat dit geen kleinigheid was met de scheepvaart, die niet onderbroken mocht worden, zal een ieder beseffen die van nabij zijn werk heeft gadegeslagen. Gelukkig was goede wil tot medewerking bij commissarissen e.a. aanwezig.

Zelden worden zooveel truitjes op en zooveel bakkies langs de vaart gezien, maar zelden viert Laga ook feest. Haar leven uit zich slechts nu en dan hierin, en dan ook goed.

Lang zou nog uit te wijden zijn over 't verdere verloop der dag, hoe op de sherrywagen de bruggewachter zijn enthousiasme tot uitbarsting kwam en hoe later velen zijn voorbeeld volgden.

Tusschen de wedstrijden door bood het bestuur van 't jaar 1915 Laga een nieuwe sciff aan, die door de vice-president aanvaard werd en tevens „Elco” gedoopt, ter herinnering aan Laga's beste sciffeur Elco Botje.

Dat het volgende jaar er een van voorspoed en succes moge zijn.

E. G. Szn.

DELFTSCHE STUDENTEN-BOND.

REDE

UITGESPROKEN DOOR DEN HEER
C. G. J. VREEDENBURGH,
BIJ DE PLECHTIGE INAUGURATIE DER CANDIDAAT-
LEDEN VAN DEN DELFTSCHEN STUDENTEN-BOND.

Mijne Heeren, mede-bestuurders van den Delftschen Studenten-Bond,

Mijne Heeren, bestuurders der sub-vereenigingen,
Mijne Heeren leden van den Delftschen Studenten-Bond,
Candidaat-Leden.

Studiejaren vliegen henen!

Het mooie onvergetelijke studentenleven, dat zijn stempel afdrukt op geheel ons later bestaan, glijdt als een droom voorbij, een droom van geluk, van de vrije gedachte, van een tijd, die nooit weerkeert.

En we worden somber gestemd, als we gedenken, dat vandaag weer een mijlpaal is bereikt in het leven van den Delftschen Studenten-Bond, die als het ware een poort vormt, die telkens weer nieuwe lichtingen studenten tezamen brengt, gedurende welken tijd nauwere omgang en gedachtenwisseling mogelijk is, maar na welken tijd alles uitéén stroomt, naar verschillende deelen der wereld, om daar de verzamelde kennis uit te storten.

Mijne Heeren, ik groet U, ik heet U welkom in deze plechtige vergadering, ik dank U voor de groote belangstelling die gij allen toont op dezen voor ons belangrijkste der dagen, den Diés Natalis van den Delftschen Studenten-Bond.

Diés Natalis, geboortedag, en we blikken terug naar den dag negentien jaren geleden, dat eenige studenten hier te Delft het initiatief namen, op te richten een vereeniging, die iets nieuws wilde, die wilde breken met traditie en conventie in de studentenwereld, en daarom nieuwe beginselen aannam, de principes van den Delftschen Studenten-Bond.

Even wil ik met U nagaan de evolutie der Bondsdeelen, om dan zoo te komen tot den tegenwoordigen geest in de D. S. B.

Toen dan, mijne Heeren, 30 October 1897 te Delft werd opgericht de Delftsche Studenten-Bond, was men van meening dat in de nieuwe vereeniging, naast de gewone vereenigingsgedachte als het behartigen van gemeenschappelijke belangen, en het bevorderen van den dagelijkschen omgang, moest gestreefd worden, naar het zoo gemakkelijk mogelijk maken der toetreding, waarmee bedoeld is, dat het lidmaatschap geen te hooge kosten met zich brengt, en de nieuwe leden meer langs geleidelijken, verstandelijken weg, dan door moreelen dwang in de vereeniging worden binnengeleid. Ziedaar, mijne Heeren, in het laatste ligt kort en bondig het streven van den Delftschen Studenten-Bond, in het algemeen dat van alle Unitates en Bonden.

Wat is er nu van dat streven terecht gekomen? Niet veel.

Ik zeg U, de politiek der Unitates en Bonden is op een dwaalspoor. In de propagandaboekjes wordt steeds gevoerd een afbrekende agressieve politiek, een politiek van concurrentie, van compromittatie van bestaande vereenigingen. Dat betreur ik, want in onzen ijver van propageeren van negatieve beginselen verliezen we uit het oog, dat we daar-

mee niets anders bereiken, dan de werving van een aantal partijgenooten, die aan de agressieve politiek deel nemen, maar zich aan den innerlijken gang van zaken weinig gelegen laten.

Verklaarbaar is het, dat in de dagen der oprichting van den D. S. B., nu negentien jaren geleden, toen men zich voornamelijk kante tegen het groenwezen en de conservatieve verplichtingen van sommige rubrieken van studenten, men in excessieve bewoordingen andere gewoonten en gebruiken die niet met de nieuw-aangenomene strookten, becritiseerde.

Te betreuren is het echter, dat men tot voor kort met deze campagne is doorgegaan, waarmee men in verhouding tot de intensiteit van den opzet, weinig heeft bereikt.

Maar nu, Mijne Heeren, wordt zoo langzamerhand in onze vereeniging een strooming merkbaar, een strooming die wil dat wij meer aan zelfontwikkeling doen, dat wij meer nog dan schetterende artikelen in propagandaboekjes, ons wijden aan de vervolmaking van het innerlijke vereenigingsleven. Daar heen moet het, met ons zelve, met ons streven in de eerste plaats hebben we af te rekenen, en laten we dan leeren respecteeren andere ziens- en denkwijzen, ook al strooken ze niet met de onze.

Dat is het kernmerk van den denkenden intellectueele, die de eenheid van tegendeel weet te aanvaarden en niet buffelachtig op zijn eigen standpunt blijft staan, denkende dat zijn zienswijze de eenig juiste is, hetgeen somtijds tot vreemde consequenties kan leiden, die hem zelf compromitteren tegenover meer verdraagzamen.

In den korten tijd, die ons bestuur nog rest, zullen we een aanvang nemen met de inleiding van deze nieuwe gedachten, en voor het volgende bestuur zal misschien de taak worden weggelegd ze volkomen door te voeren.

En nu, Mijne Heeren, moet ik mij nog van een plicht kwijten. Behalve door den Diés Natalis, is deze dag dubbel belangrijk geworden, omdat weer een nieuwe schare jonge studenten in onzen Bond zal worden opgenomen, en dan vraag ik mijzelf af, heeft het oudere jaar genoeg gedaan om het eerste jaar in onze vereeniging binnen te leiden?

In den beginne was ik zeer pessimistisch gestemd, door de weinige energie, die er van het oudere jaar uitging, dat waarschijnlijk beantwoordende aan de traagheidshypothese in den toestand bleef volharden, waarin het zich in de vacantie bevond, doch ten laatste bleken er nog mannen te zijn die, niettegenstaande boven aangehaald beginsel van de mechanica, nog iets voor de zaak over hadden, en U, mijnheer Rahder, kan ik een woord van warmen dank niet onthouden, voor al hetgeen gij gedaan hebt gedurende deze novitiaatstijd. Ook hun onder de oudere-jaars op wier medewerking ik heb kunnen rekenen, ben ik dankbaar voor hun hulp gedurende de drukke werkzaamheden van het bestuur.

Maar zij die lijdelijk bleven toezien, die onder sophistische voorwendsels geen oogenblik tijd of moeite voor hun vereeniging over hadden, aan hen laat ik het over zich zelve te beoordeelen en te voelen wat het beteekent, wel te ontvangen maar niets te willen geven.

Overigens kan ik over de bereikte resultaten tevreden zijn. Veel had ik nog anders willen zien en anders willen hebben maar ik ben tevreden dat er vooruitgang is te bespeuren, dat de kennismaking in het algemeen prettiger verliep dan het vorige jaar en het moreel ook beter is.

En nu gij, Candidaat-Leden, last not least.

Nauwelijks de H. B. S.-banken verlaten hebbende, waar gij U reeds zeer knap waandet, het eind-examen te hebben gehaald, zijt gij gekomen hier te Delft, om U te geven aan de techniek. Nooit zult gij vermoeden, op welk een geweldige overgang gij U nu bevindt; eerst de schoolsche studie onder direct toezicht van het ouderlijke huis, nu aan de poort van het vrije groote studentenleven.

Student, welk een mengeling van gevoelens in dat eene woord opgesloten. Het spreekt U van losbandige vrijheid, van jolige avonturen, kostelijke grappen, maar ook van veel verdriet. Verdriet, candidaat-leden, omdat het studentenleven een zuivere weerspiegeling vormt van wat later in de maatschappij zal komen, de harde strijd om het bestaan, de overwinningen, de tegenslagen, de heerschappij en be-teugeling der hartstochten. Al deze zaken zult gij in het studentenleven in embryonalen toestand terug vinden, en alwaar gij U aan één dezer dingen bijzonder wijdt, zal deze in Uw later leven domineeren.

In het studentenleven ligt dus de vorming van Uw ziele- en geestesleven, ja in het studentenleven ligt geheel Uw verdere toekomst.

Vrij kunt ge U aan alles wijden, wat U goed lijkt, wat U aantrekt; veel kunt ge van nabij beschouwen, schoone mooie gedachten, maar ook de donkere zwarte zijde van het menschenleven. Er zal voor Uw geest een licht opgaan,

alsof een dikke mist van één scheurt, want nu gaat de gedachte in U zich pas ontwikkelen in al hare vormen, nu gaat ge leeren objectief te denken. Vele dogma's die gij op school en thuis voor absoluut waar aanvaardt, zullen bij U aan kritiek worden onderworpen, en vele dierbare, gemakkelijke, meestal egoïstische levensbeschouwingen zult gij vaarwel moeten zeggen, omdat gij nu vrij bent, niet meer aan banden wordt gelegd, maar vrij Uw geest kan ontplooiën, en daardoor komt in aanraking met de harde werkelijkheid.

En de werkelijkheid is hard. Het is verschrikkelijk om mooie, dikwijls kinderlijke gedachten over mensch en wereld in flagrante botsing te zien komen met mensch en wereld zooals ze zijn.

Gij zult menschen leeren kennen in al hunne onderscheidene karakters, goede en slechte, denkers en sufferers, materialisten en gevoelsmensen, energieken en zwakkelingen.

Zoekt vooral Uwen omgang onder de goede karakters, daar kunt ge veel van leeren wat U nog vreemd is, maar trekt U niet terug van de anderen, want studenten de aspirant-mensch-intellectueelen zijn met en voor elkaar, en zijn verplicht elkander te steunen. Trekt U dus niet terug van de slechtere elementen, maar leert het goede dat in hen schuilt nog te vinden en gebruikt het als basis om hen weer op den rechten weg te helpen.

Want het studentenpad is glibberig, vooral dat in Delft.

Naast het dolle geluk van de uitgelaten vrijheid, naast het morgenrood van het zalige studentenleven, gaapt een duistere afgrond. Candidaat-leden, ik waarschuw U daarvoor.

Gij zijt jong, onervaren, gij begint aan Uw „Sturm und Drangperiode”, de tijd dat de hartstochten beginnen te ontwaken. Leert U bedwingen, geeft U niet te veel over aan Uwe zinnen.

Ziedaar nu de groote moeilijkheid om den „gulden middenweg” te bewandelen, om niet te verschraken tot een „perkamenten kluwer”, zooals Hullebroek zegt, maar ook niet te recht te komen in dien afgrond van verderf, die al zoovele slachtoffers heeft geëischt. Die gulden middenweg bestaat, als er maar systeem in Uw doen en laten zit.

Een eerste plicht tegenover hen die Uwe kostbare studies bekostigen is, dat gij Uw tijd nuttig besteedt en zoo min mogelijk tijd ongebruikt laat voorbij gaan. Doet naast de *zuiver technische* ontwikkeling, die de hoofdschotel van Uwe studie uitmaakt, ook aan *algemeene* ontwikkeling, die gij dan als geestelijke ontspanning leert waardeeren.

In de eerste plaats beveel ik U aan, filosofie te bestudeeren. Gij zult daardoor meer verband, meer licht zien in de schijnbaar los van elkaar staande feiten, die men U al zoo leert, en door kennis te nemen van de filosofieën van verschillende groote denkers, kunt gij zelf ook gemakkelijker komen tot een eigen wereldbeschouwing, die U rust zal geven in welke omstandigheden ook.

Candidaat-leden, ik verzoek U allen op te staan.

De jaren vliegen als een droom voorbij. Ook ik heb daar gestaan, waar gij nu staat, om te luisteren naar de inaugurale rede van den toenmaligen voorzitter Beukelman, en ik herinner mij goed hoe weinig ik toen nog begreep van zijne woorden, wat hij er mee, bedoelde. Nu moet ik U inaugureeren en ik vlei mij niet dat gij alles wat ik gezegd heb, ook in U hebt opgenomen. Dat kunt gij ook niet.

Eerst moeten die groote evoluties in geest en ziel ook bij U hebben plaats gehad en dan kunt gij pas beseffen wat ik U had willen vertellen, echter de hoofdpunten van hetgeen U te wachten staat heb ik naar voren gebracht.

Bedenkt dat aan U, nu nog aan het begin van Uw studentenleven, eens de leiding van den D. S. B. zal worden toevertrouwd. Neemt krachtig deel aan het bondsleven.

Candidaatleden, de Delftsche Studenten-Bond komt op voor de rechten van elk zijner leden, hij mag van U eischen dat gij opkomt voor zijn rechten, hij mag van U vragen belangstelling in den gang van zaken, deelname aan zijn algemeene groei.

Toont dat gij waardig zijt de bondsbaret te dragen, en dan alleen inaugureer ik U met dezen hamerslag tot leden van den Delftschen Studenten-Bond.

Ziet mijne Heeren, de herfstwind ruischt door de bijna kale boomen; de laatste dorre bladeren vallen af, de natuur gaat ter ruste. Op intens leven volgt de dood.

Maar hier in deze feestzaal heerscht vroolijkheid en niets dan dat. Straks zullen we het feest beginnen, het feest van den Diës-Natalis, het feest van de inauguratie, de absorptie van nieuwe krachten.

Makkers, laten wij nu alles vergeten, alle zorgen, alle droefheid. Wij willen studenten zijn, studenten in den goeden zin van het woord, met harten gloeiende van levenslust en energie.

Laat galmen de liederen, laat klinken de schuimende bekers, laten we ons scharen om onze vlag, onder de tonen van het goddelijke Iō Vivat, en voelen dat we één zijn, één in de gedachte, pal te staan voor onzen Bond.

Ik heb gezegd.

D. S. D. C. „Logika”.

I. GEESTESDWANG.

Lezing van H. ZANSTRA op Donderdag 26 October.

Niet één van ons is geheel vrij. We zijn allen min of meer gebonden, hetzij door traditie, hetzij door conventie, die ons beletten, geheel onszelf te zijn. De traditie belet ons, anders te doen dan de geslachten vóór ons gedaan hebben, de conventie dwingt ons, hetzelfde te doen als het levende geslacht. Noch onze gedachte, noch ons gevoel is vrij. Ons denken en ons voelen worden beheerscht door allerlei dogma's, die van buiten af in ons zijn gekomen door onze opvoeding en door onze omgang met andere menschen. Die dogma's, die vooroordeelen zijn ons langzamerhand zoo eigen geworden, dat we er niet meer aan denken ons er tegen te verzetten; ze worden een deel van onszelf. En dit is geen wonder, want alle menschen om ons heen zijn min of meer met dezelfde vooroordeelen behept. Dit maakt, dat we de dogma's, die ons binden, aanzien voor algemeene waarheden. Immers iedereen denkt er zoo over en een afwijking er van ondervindt direct een felle tegenstand. Omdat de boeien die ons allen binden dezelfde zijn, meenen we, dat ze niet bestaan en daarom is het uiterst moeilijk, ze te verbreken. En als dit ten slotte gelukt is, als dan de banden die ons met het verleden binden, verbroken zijn, dan worden de nieuwe opvattingen, die de oude hadden omvergegooid, door de groote massa weer als een stel nieuwe vooroordeelen aanvaard en het nieuwe geslacht zal opgroeiën met een stel nieuwe dogma's, ingeprent door de opvoeding, in stand gehouden door traditie en conventie. Zoo gaat het in het groot met de gemeenschap, zoo gaat het in 't klein met de individuën. Nauwelijks heeft men zich vrij gemaakt, of dezelfde ideeën die de vrijheid hebben gebracht, worden omgevormd tot een stel dogma's die diezelfde vrijheid weer aan banden leggen.

Geestesdwang komt in verschillende vormen voor. In het volgende zal alleen één dezer vormen worden beschouwd en wel de dwang die door de massa aan haar individuën wordt opgelegd, de dwang van het vooroordeel. (Met „massa” wordt hier niet alleen bedoeld de gemeenschap, maar ook volken, bepaalde kringen, families, etc.) Deze dwang kan zowel het denken als het gevoel der individuën binden.

De dwang op het gevoel. Om iets met ons gevoel te beoordeelen, moeten we ons in de eerste plaats openstellen voor alle indrukken die het op ons kan maken; als we systematisch indrukken buitensluiten, zijn we bevooroordeeld. In de tweede plaats moeten we de gevoelens die er door bij ons worden opgewekt, geheel trachten te doorgronden. Gevoelens zijn zuiver persoonlijk; zooals ze zich aan ons voordoen zoo zijn en zoo blijven ze. Over onze gevoelens zooals ze in ons opkomen mogen we denken en redeneeren, maar we mogen niet meenen, dat ze anders zijn dan zooals ze in ons opkomen. Doen we dit wel, dan staan we onder dwang; van deze dwang kunnen we ons alleen bevrijden door zelfkritiek.

De dwang op het denken. Voelen is persoonlijk, het denken moet onpersoonlijk zijn. Vermengt men het denken met persoonlijke elementen, dan is het niet zuiver meer. Dit is het geval als men bij een eenmaal aangenomen meening blijft staan, geen nieuwe indrukken wil opdoen, die die opvatting kunnen wijzigen en zich niet openstelt voor andere meeningen. In dit geval wordt een meening een dogma. De in een bepaalde kring meest gangbare meeningen worden spoedig dogmatisch (b.v. de principes van een politieke partij), dit mag niet: het onpersoonlijke denken mag niet met persoonlijke gevoelselementen (noch van de persoon zelf, noch van een ander) worden vermengd.

Samenvatting: Ons gevoel en ons denken moeten scherp gescheiden blijven; ons gevoel moet persoonlijk, ons denken onpersoonlijk zijn; we mogen wel denken over ons voelen, maar niet meenen, dat we voelen; we mogen wel voelen naar aanleiding van ons denken, maar niet voelen in plaats van dat we denken. We mogen wel navoelen, wat een ander ook gevoelt, maar niet een ander voor ons laten voelen; we mogen wel denken wat een ander ook denkt, maar niet een ander voor ons laten denken. En als we dit bereikt hebben, als denken en voelen scherp gescheiden zijn, als ons denken niet door ons gevoel wordt beheerscht en ons gevoel niet door ons denken wordt verstikt, dan is onze geest vrij. En dit kunnen we alleen bereiken door

zelfanalyse en zelfkritiek; de strijd om onze geest zelfstandig te maken moet in onszelf, niet buiten ons, worden uitgevochten.

Eenige omstandigheden die het ontstaan van geestesdwang sterk in de hand werken. Het vooroordeel ontstaat daar het gemakkelijkst, waar men zich opsluit in een enge kring. Hoort men niet de meest uiteenlopende opvattingen, dan is men spoedig geneigd, de meest gangbare inzichten voor de juiste aan te zien en ze als dogma's te aanvaarden; beperkt men zijn gezichtsveld tot een eng kringetje, dan hoort men weinig verschillende ideeën. In dat geval komt men moeilijk tot zelfkritiek, daar zelfkritiek pas begint, als men gaat twifelen aan de juistheid van zijn opvattingen; een meening die men zonder kritiek aanvaardt en zonder zelfkritiek blijft behouden is dogmatisch.

We moeten ons dus niet opsluiten in een kringetje, we moeten aanraking zoeken met menschen uit verschillende kringen en ook moeten we niet alleen kennis nemen van het tegenwoordige, maar ook van wat er vroeger is gedacht en gevoeld. En als we dan zien, dat gedachten en gevoelens zoo hemelsbreed verschillen; als we zien, hoe de menschen in den loop der tijden, telkens weer in hun opvattingen veranderd zijn en als we merken, hoe ook wijzelf vaak veranderd zijn en nog veranderen, dan blijven we niet meer zoo hardnekkig staan op een eens ingenomen standpunt.

In welke kringen heerscht de dwang van het vooroordeel in het bijzonder? Het vooroordeel heerscht overal, overal waar men zich opsluit, overal waar men eenzijdig is. Het heerscht onder de bourgeois satisfaits, die meenen, dat ze het maximum van volmaaktheid bereikt hebben; het heerscht onder de arbeiders, die geen andere lectuur kennen als hun partijbladen.

Maar is het niet gewenscht, eerst onze eigen omgeving te onderzoeken, is het niet beter te zoeken naar de balk in zijn eigen oog dan naar de splinter in het oog van een ander? Neen laten we beginnen met ons zelf en onze eigen omgeving: de Delftsche Studentenwereld en het algemeen en ten slotte de Delftsche Studentenbond, waartoe de meesten onzer behooren in het bijzonder. Maar niet moeten we onze omgeving kritiseeren en onszelf er tegenover stellen, we moeten niet van buitenaf op onze omgeving neerzien, maar onszelf voelen als zwakke te midden van de zwakken, de kritiek van onze omgeving moet zijn een zelfkritiek.

De Delftsche studentenwereld. Hoewel we in een afgesloten kring, de studentenmaatschappij verkeeren en in dat opzicht het gevaar voor het ontstaan van de geestesdwang onder de oogen moet worden gezien, maakt het feit dat we materieel van elkaar onafhankelijk zijn, het ons gemakkelijk, ook onze geest meer vrij te maken. Laten we deze materiele onafhankelijkheid niet verwarren met de geestelijke, maar liever letten op het gevaar, dat we loopen door de eenzijdigheid van onze Delftsche studie.

Deze studie is overwegend technisch, overwegend exact-wetenschappelijk en natuurlijk overwegend intellectueel. Ook de aanleg van de meesten onzer gaat in deze richting. Hier is op zichzelf niets tegen, maar we begaan een groote fout, als we een beschouwingswijze, die in de techniek, in de exacte wetenschappen of in de wetenschap in het algemeen volkomen op zijn plaats is, in den vorm van een levensbeschouwing overdragen op onze persoon.

Een vorm van technische geestesdwang is b.v. het beschouwen van de wetenschap als dienstmaagd van de techniek; een vorm van exact-wetenschappelijke geestesdwang het (dogmatische) materialisme. De dwang van het intellect kan zich hierin openbaren, dat men vaak verstandelijke motieven verlangt, voor een daad, waartoe we door gevoelsmotieven zijn gebracht.

De Delftsche Studentenbond. Al dadelijk valt op te merken, dat in een zoo groote gezelligheidsvereniging als waarin wij verkeeren, ruimschoots gelegenheid bestaat kennis te maken met de meest uiteenlopende types. Vandaar dat, wat de onderlinge verhouding der leden betreft, de geestesdwang in onze bond niet meer, misschien wel minder zal voor-

komen dan ergens anders. Maar het gevaar zit hier voornamelijk in een mogelijk vooroordeel ten opzichte van de buitenwereld, waartegenover we een eenzijdig standpunt innemen.

Wij, als afgesloten kring, als massa, nemen een standpunt in tegenover de buitenwereld. Hoe zijn we op dit standpunt geraakt en waarom zijn we erop gebleven?

Voor een deel zijn het edele motieven geweest, die ons hebben gebracht waar we nu staan; voor een deel is het geweest de strijd tegen traditie en conventie, de strijd om onze geest vrij te maken, de strijd tegen de vooroordeelen van het Corps. Of die drang om vrij te worden van traditie en conventie werkelijk zoo zuiver is geweest kunnen we niet beoordeelen en kan ook in het midden worden gelaten. Wel is het wenschelijk te onderzoeken, hoe we op dit standpunt zijn gebleven, of onze geest werkelijk in dit opzicht vrij is en in hoeverre ze door het vooroordeel is gebonden. Dit is natuurlijk een kwestie, die iedereen slechts voor zichzelf kan uitmaken en ook moet uitmaken, het is hier alleen de plaats te wijzen op eenige vormen, waarin het vooroordeel zich bij ons kan voordoen, speciaal met betrekking tot de bondsprincipes.

Zeker, het is goed, principes te hebben, maar ze moeten liggen in ons, niet buiten ons. Het gaat niet aan, zonder meer met alle beginselen van een vereeniging, waarbij men zich heeft aangesloten, mee te gaan, men mag het er in groote trekken mee eens zijn, maar nooit mogen ze dogmatisch worden. Wij bondsleden loopen in dit opzicht hetzelfde gevaar als de leden van alle politieke partijen, die denken en handelen, niet op eigen initiatief, maar omdat hun program dit voorschrijft. Maar al te vaak hoort men bij ons spreken over de Bond, zooals vele socialisten spreken over het Erfurter program; met de Bond wordt dan bedoeld het complex van principes, vastgelegd in propagandaboekjes. Laten we hiertegen waarschuwen. *De principes van de tegenwoordige leden zijn niet die van het vroegeré geslacht, dat de vereeniging oprichtte*, we mogen eerbied hebben voor die menschen, maar we moeten ze niet naäpen. Een kwestie als die van de beginselen en de propaganda moet minstens ieder jaar ter sprake komen en er moet over gestemd worden, of ze op denzelfden voet zullen blijven voortbestaan. Doen we dit niet, dan binden we ons aan traditie, wat in dit geval verkeerd is. We mogen voortbouwen op de principes, die we hebben, voortbouwen naar boven, maar onderzoeken naar onderen, onderzoeken, of die beginselen sterk genoeg zijn om het gebouw te dragen en of ze verbeterd kunnen worden. En blijkt het dan, dat ze verbeterd of veranderd moeten worden, dan mogen we ons niet laten weerhouden, ze te wijzigen of er nieuwe voor in de plaats stellen:

„Ce ne sont que les idiots qui ne changent pas d'opinion”.

Diës.

Druk gepraat, veel gevlieg en gejaag.
 Repeteeren jonge Kachel, instudeeren van voordrachten.
 Overal rommelig lawaai.
 Dan een kalmte.
 Bloemen, groen en linten; veel geel.
 Wachtende eerste-jaars.
 Binnenkomen van het Bestuur met de verschillende ondervereenigingen.
 Inaugurale rede.
 Hamerslag.
 Kroegverlichting met goede muziek.
 Diner met veel speeches.
 Kroegjool en U. S. A.-gasten.
 Waarom over deze Diës nog meer te zeggen: voor die er bij geweest zijn is 't een goede Diës geweest, overstraald door de glans van 't nieuwe dat krachtig in ons is gaan leven.

(Zie verder Tweede Blad).

ADVERTENTIEN.

DELFTSCHE Limonade-Siropen

Sinaasappel- of Oranje-Limonade

85 cts. per flesch; 6 flesschen franco zending.

NIEUWE LANGENDIJK 50.

Aanbevelend, **W. DE HOOGH.**

OUDE DELFT 120 - DELFT.

Uitzending van Dinners.

Jachtschotels - Nassi-Goreng.

Aanbevelend,

Oude Delft 120 :: Chr. F. RÜTER.

TWEEDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 2 NOVEMBER 1916. No. 5.

BERICHT.

Aan H.H. abonné's op het S. W. wordt medegedeeld, dat voor den 18^{den} jaargang bij den uitgever banden te krijgen zijn voor f 0.90, dat het in den band zetten van een jaargang met f 1.10 wordt berekend.
DE UITGEVER.

D. V. S. V.

Tweede Lustrum der D. V. S. V.
26—29 October 1916.

Het ligt al weer achter ons, het 2^e Lustrum van onze D. V. S. V. Wat zijn die 3 dagen omgevlogen!

Het weer heeft niet bij gedragen tot de feestelijke stemming. Van af de eerste morgen, toen we over de natte modderige straten naar de trein holden, en tóch nog te laat kwamen om 't Io Vivat mee te zingen, tot Zondagnmiddag, toen we, allemaal nog wat moe en slaperig, op de club napraatten, heeft 't haast onophoudelijk geregend. Maar de vrolijkheid heeft er niet onder geleden.

De eerste middag hield 't bestuur receptie in de kleine Doelenzaal, waar velen hun gelukwenschen kwamen aanbieden. Verscheidene professoren toonden hun belangstelling, evenals de verschillende studentenverenigingen, die afgevaardigden zonden, of schriftelijke gelukwenschen. Het was een gezellige drukte, en de vele bloemstukken gaven de zaal een feestelijk aanzien.

De besturen der zusterverenigingen kwamen allen tegelijk binnen; de presidente van de V. V. S. L. sprak uit hun naam de D. V. S. V. toe. Natuurlijk waren ook al onze andere Lustrumgasten aanwezig, en begon men al vast met de kennismaking, die gemakkelijk werd gemaakt door de naamkaartjes met clubkleuren: „de prijs staat er op”, volgens de Delftsche straatjeugd.

De eerste-jaars maakte zich verdienstelijk door de heele middag met thee en koekjes te draven.

Aan het gezellige diner 's avonds, waar een 120 meisjes aan deelnamen, werd veel gespecht en nog veel meer gezongen. Vage lantaarnplaatjes, verdienstelijk door π. μ. bijeengebracht, probeerden daarna een indruk te geven over 't clubleven vanaf de oprichting.

Toen volgden de vertooningen van de zusterverenigingen, die ons tot na middernacht bezig hielden.

Vrijdag werden tochtjes in de omstreken gemaakt, en 's avonds gaf Verkade: „Zijn eenige vrouw”, waarbij in de pauzes weer de club- en lustrumliederen werden gezongen. Vele van de genoodigde besturen en autoriteiten woonden deze avond bij, en konden vanuit hun loges neerzien op de groote schare van meisjes-studenten die de parterre vulden.

De besturen besteedden de laatste morgen nuttig, door een gecombineerde vergadering te houden, en een lunch te gebruiken.

Tijdens de thee voor genoodigden, kregen we een onderwetsche menuet en een moderne dans te zien; verder een leuke horlepijp en een opvoering van de faculteiten der T. H.

Maar het hoogtepunt van 't Lustrum was toch wel de laatste avond: het feest bij Oberon. Door een donkere laan wezen kabouters de weg naar een open plek in 't bosch, waar de troon van Oberon en Titania stond.

Nimfen, bloemen, vlinders, sprinkhanen en alle mogelijke andere boscbewoners dwarrelden er dooreen en brachten den elfenkoning hun hulde.

De „feeën en libellen van het verre Amsterdam” hadden geschenken en voortbrengselen meegenomen uit hun eigen land en boden die plechtig het vorstelijk paar aan.

Kabouters draafden door alles heen af en aan en verleenden onvermoeid hun hulp waar 't maar noodig was.

Toen alle gasten aangekomen waren steeg Titania van haar troon en leidde hare elfen in een luchtigen dans, die allen even meevoerde naar sprookjesboschen.

Toen kwamen vleermuizen die een achter gebleven elfje verschrikten en insloten in hun spookachtigen dans, tot andere elfjes haar hielpen ontsnappen uit hun angstwekkende ontfladdering.

Als elfen en vleermuizen dansten, zaten de anderen in groepjes op zachte kussens bijeen.

Ook bacchanten voerden een dans uit, aangevuurd door Bacchus, troonend op zijn wijnvat.

Midden in 't feest kwam een troep uit 't menschenland en verstoorde de harmonie door een picnic, met gerammel van borden en flesschen, en leelijke paraplu's. Gelukkig werden ze door de kabouters gauw verjaagd.

Puck, die terug kwam van een reis in de menschenwereld, liet een en ander zien over 't leven daar: een kijkje op een kindervisite, een kransje, een meisjes-studentenclub; toen iets over de gedachten, en moeilijkheden van een afgestudeerde, die op 't punt staat afscheid te nemen van Delft en 't studentenleven, en de maatschappij in gaat. Van dit laatste kwamen we allen onder den indruk, en met buitengewoon enthousiasme werd ons mooie oude clublied aangeheven.

Vóór 't souper kregen we toen o.a. nog „Alice in Wonderland”, en een demonstratie van het werk „dat door studenten wordt gedaan, die trouw T. H. waarts gaan.”

Nog enkele uren waren we gezellig bijeen, onder voortdurend gezang, en toen we in de morgenschemering eindelijk naar huis reden, konden we allen met voldoening terug zien op ons welgeslaagde Lustrum. C.

GEDACHTEN EN GEDICHTEN.

Iets over 't gevoelig zijn voor schoonheid.

Naar aanleiding van de laatst gehouden lezing
van Frederik van Eeden.

— — — — —
— — — — —
Het is voor niemand een bezwáar;
De contributie is máar
Twee gulden in 't jáar.
En bij den concierge is thee verkrijgbáar.

BR.

VEREENIGINGSLEVEN.

E. T. V.

Met acclamatie werd op de jongstleden vergadering de volgende bestuurssamenstelling aangehoord:

H. A. Molenbroek,	President.
J. Salm,	Secretaris.
P. Jongejan,	Penningmeester.
A. L. Thomée,	Bibliothecaris.
W. Snijders,	Vice-President, Afgevaardigde C.C.

Het verdere verloop van de vergadering heeft voor de buitenwereld geen belang.

Delftsche Studenten Ethische Vereeniging.

Dinsdag 7 November, Zaal 32 (Hoofdgebouw): LEZING van H. BOREL, over „Het Godsbegrip der Chineezen.”

INGEZONDEN.

De houding van het D. S. C.
tijdens het Lustrum der D. V. S. V.

Naar aanleiding van de voorstelling die de Haghespelers in „Stads Doelen” hebben gegeven, schrijft het „Handelsblad” o. m.: „De Senaat van het Delftsch Studentencorps had doen weten, dat hij de uitnodiging niét kon aannemen, aangezien hij niet als officieele vertegenwoordiging kon komen waar de niet-erkende Delftsche Studentenbond aanwezig was”.

Twee en een half jaar bijna woedt om ons heen de strijd der reuzen, als een orkaan die woest de wateren geeselt en ze opzweept tot onheilspellende hoogte, als een wervelwind die in wilden dans vaagt over de vlakten en dreigt mee te voeren en uit te rukken al wat in zijn weg staat. Ruim twee jaar lang beleven we 't ontzaglijk schouwspel van de voorbereiding tot een nieuwe toekomst, van de gewelddadige ineenstorting der oude maatschappij, en nog schijnt ons

arme Holland voort te dommelen in zijn zoete droomen van bekrompenheid.

Ook de grootsche worsteling waarvan we getuigen zijn, schijnt niet in staat ons wakker te schudden! Soezig kijken we toe, zonder helder besef van 't feit dat er op aarde iets meer gaande is dan een onderlinge „moordpartij” van „die gekken” die de andere volken vormen in schrille tegenstelling tot ons: wijze, bezadigde en rustige Nederlanders!

Zou anders een uiting als ik boven aanhaalde, mogelijk zijn van den Senaat van een studentenvereniging, die als zoodanig behoorde vooraan te staan in dezen tijd, en haar gedachten te laten gaan over de toekomst, in stede van te blijven worstelen in opvattingen die sedert jaren verouderd zijn?

Ieder weet dat de studentenbonden zijn ontstaan omdat een groep studenten zich niet langer vereenigen kon met het beginsel van den groentijd, terwijl daarnaast in de corpsen de kosten zoodanig werden opgedreven dat aan bescheiden beurzen de toetreding onmogelijk werd gemaakt.

't Is volkomen waar dat, althans in ons Delftsche corps, 't zeer loffelijk streven naar bezuiniging bestaat en voortdurend in kracht en omvang toeneemt. Als hoofdverschil blijft dus nog de groentijd.

't Gaat hier in elk geval om beginselen en 't is duidelijk dat iedere partij meent dat zij 't bij 't rechte eind heeft. Alleen vraag ik of 't daarom noodzakelijk is te vergeten dat er een deugd bestaat die verdraagzaamheid heet en of men iedereen moet minachten die andere beginselen huldigt dan hij zelf? En ik vraag dit in 't bijzonder ten aanzien van studenten, wier eigen karakter grootendeels nog maar amper en met moeite een evenwicht heeft gevonden.

Is 't recht, dat men anderen die zich eveneens door innerlijken strijd een overtuiging hebben gevormd, die toevallig van de zijne afwijkt, met den nek aanziet en beschouwt als minderwaardigen? Is 't recht dat men menschen die een andere meening zijn toegedaan als hij, slag op slag en bij voortduring beleedigt? En bovenal: getuigt 't van den ruime opvatting om voor nieuwe stroomingen zijn oogen te sluiten en te doen alsof die stroomingen niet bestaan?

Op al deze vragen kan men slechts met een luid en krachtig: „Neen!” antwoorden. Wij studenten behooren elkaar niet te verstooten en de een voor den ander te doen als of we zooveel beter waren en zooveel hooger stonden. Juist wij, die alle krachten behoeven ter afdoende toerusting voor 't groote leven dat ons wacht, moeten elkaar zooveel mogelijk steunen in plaats van versnippering te kweken en aan te wakkeren.

En duidelijk wil ik 't uitbazuinen, zoodat allen die van de openbare verklaring van den Senaat hebben kennis genomen, het verstaan: dat niet alle corpsleden meegaan met die verklaring en haar ten sterkste betreuren.

DELFT, 29. 10. '16.

H. G. C. COHEN STUART.

Aan den Heer S. de Waard.

Niet dat ik nog eenige polemiek met U wensch te voeren. Alleen wensch ik duidelijk te verklaren voor de enkele zwakzinnigen, die zich misschien door uw drogredenen hebben laten verleiden U in hun hart gelijk te geven, waarom ik niet meer met U van gedachte wil wisselen:

Omdat ik me zelf te hoog acht om inte gaan op dergelijke *grofheden* als U zich verwaardigt te schrijven, omdat ik geen *valsehe* en *verdraaide* aanhalingen wensch te beantwoorden, en omdat ik tenslotte Uw handelwijze om een U toevallig bekend pseudoniem te willen verklappen (ook al weer met behulp van een grove onwaarheid) zoo *unfair* vind, dat ik verder geen woord aan U zal verspillen.

M. R.

MUZIEK.

Zondagmiddag-concert van het Residentie-Orkest.

Solist: FRANS GOLDENBERG (Piano).

Het eerste concert der Zondagmiddag-serie opende en sloot met een Overture. Humperdinck's „Königskinder” opende het programma en werd met een buitengewone frischeheid gespeeld evenals het slotnummer; het „Meistersinger” voor-spel, hoe talloze malen ook al gehoord, ons toch weer in verrukking bracht; het statige binnenkomen der Meistersinger, de „Bubentanz”, het werd alles met een pracht gespeeld, die ons verwonderd deed staan. (Baton nawerking?) Voor de tweede maal werden wij in de gelegenheid gesteld

Reger's Variaties te hooren om de kennismaking met dit interessante werk van den te vroeg gestorven componist te hernieuwen. Onze indruk is dezelfde als die van een jaar geleden, toen Reger zelf zijn compositie leidde. Het prachtige Mozart-thema uit de overbekende sonate, uitgewerkt in vele variaties (wat zijn ze theoretisch ook zuiver) en tot slot de heerlijke Fuga, waarin het beginthema weer terug komt, is dan ook een buitengewone basis om op verder te werken.

Niet zoo gelukkig was het orkest met de begeleiding van den solist Frans Goldenberg, in het Piano-concert No. 2 van Brahms. Een te vroeg invallen van eenige violen in het eerste Tutti, had ernstige gevolgen kunnen hebben, ware het niet, dat Viotta zijn verdoelde schapen met veel handigheid terug wist te leiden. Het geheel was intusschen zeer storend en heeft zeker niet ertoe medegewerkt om den pianist op zijn gemak te stellen, althans in de 2 eerste deelen van het concert was hij beduidend minder goed op dreef, dan in het Andante en het Allegretto.

Hij heeft een zeer mooien aanslag, gepaard gaande met een goede techniek en bezit bovendien veel muzikaal talent, maar met dat al kan men nog geen Brahms-concert spelen, althans zooals Brahms zelf het zich gedacht zou hebben; dan luistere hij naar Schäfer en hij zal moeten toegeven, dat er nog wel het een en ander aan ontbreekt. Ook Van Isterdäel was in zijn solo-partij verre van gelukkig. Veel beter kwam Goldenberg in zijn Chopin-soli uit, waar hij zijn waarlijk groot talent ten volle kon ontplooien en ons zeer veel te genieten gaf.

Het publiek toonde zich dan ook na deze prestaties zeer geestdriftig gestemd, hetgeen hem echter niet tot een „toetje” kon bewegen, m.i. een uitstekend standpunt. C.

BOEKBESPREKING.

Mevr. G. KAPTEYN—MUYSKEN:
LEVENSRICHTING VAN DEZEN TIJD.
(Maatschappij voor goede en goedkoope
lectuur, Amsterdam, f 0.50.)

Lezer(es), wensch ge een boekje te bezitten, dat een schat van den arbeid bevat; een boekje, dat ge telkens kunt opslaan, wanneer ge peinst over vele en moeilijke vraagstukken des levens, en dat telkens bij het naslaan weer nieuwe schoonheden schijnt te geven; een boekje, dat, hoe eenvoudig en weinig opvallend ook, waard is een eereplaats op uw schrijftafel in te nemen, maar aan welks inhoud ook vooral een eereplaats toekomt in uwe gedachten; een boekje, dat in deze tijden van wanhoop en vertwijfeling, bovenal ook van verslappening van het ingespannen denken in de geweldige overstelping van het materiele, u schijnt toe te roepen: „als de nood het hoogst is, is redding het meest nabij”; een boekje, dat ge in de stilte tot u wilt laten spreken om kalm en diep er over na te denken, teneinde uw levensstabiliteit te vergrooten — zoo raad ik u: schaf u dit werkje aan!

Grootere lofuiting is welhaast niet denkbaar; of het moest zijn uw eigen uitspraak na lezing en herlezing, dat ge u niet kunt herinneren, uw twee kwartjes ooit beter besteed te hebben.

Ik bedoel dan ook niet hier een kritische beschouwing van het werkje te geven; hetgeen ook niet noodig is bij een bespreking in dit blad. Ik bespreek het slechts, wijl ik het zulk een waardevol bezit acht, dat ik zou wenschen, dat allen die dit lezen, voor dit boekje een plaatsje inruimen; ik ben overtuigd, dat zij de aanschaffing ervan niet zullen betreuren.

Het geeft een verzameling levenswijsheid, als slechts gegeven kan worden door iemand met diep ontvankelijk gemoed, die met helder begrip de dingen des levens beschouwt, geen enkele der als in bruisenden overvloed opwellende gedachten vergeet, doch ze alle dóór-denkt en dóór-worstelt, na zifting en sorteering eindelijk tot een stevig geheel bindt en rangschikt, om tenslotte dit resultaat in gemakkelijk verteerbaren vorm u voor te zetten.

Sommigen zullen er iets of misschien zelfs veel van hun eigen gedachten en denkbeelden in terug vinden; maar in oneindig veel dieper en meer doorwrochten vorm, waarbij hun eigen inzichten kinderwerk schijnen; en toch zoo helder en klaar, dat ze elk oogenblik getroffen worden door de frische kracht van het „werkelijkheids-idealisme”, dat uit iederen regel spreekt. Anderen, nog minder tastbaar hun denkbeelden over de aangerode problemen voor den geest hebbende, zullen zich met onstuimige kracht voortgedreven voelen, hun eigen gedachten aan het werk te zetten tot steeds verder verdieping, vóórtzetting vervoltooiing.

Eindelijk zullen zelfs degenen, die zich totnutoe in hun bekrompenheid uitsluitend met hun „vak-wetenschap” bezig

hielden (ook dezulken zijn er!) een zeker besef in zich levendig voelen worden, dat hun iets ontbreekt; dat hun véél ontbreekt; dat een, zij het nóg zoo interessante en oogenschijnlijk alle denkkracht in beslag nemende „vakwetenschap” toch *nóóit* een menschenziel kan vullen.

Men leze zelf de zinsneden, die betrekking hebben op het probleem der opvoeding.

Het voornaamste gedeelte is: „Inleiding tot een nieuwe ethiek”, dat zelfs den meest verstokten scepticus hoopvol moet stemmen; toch kan geen enkel oogenblik gezegd worden, dat de schrijfster de werkelijkheid verlaat en zich beweegt op het utopistisch terrein der onbereikbare idealen.

Integendeel: haar beschouwingen, haar „geloovingen” als men wil, ontspruiten uit het meest werkelijke, dat er is (ofschoon vaak voorbij gezien, althans ten deele): *den mensch* in de *volledige* beteekenis des woords, in zijn *wrong* van physisch-mechanische en psychisch-geestelijke factoren.

Niet meer; men leze zelf.

Daaraan gaat dan vooraf een inleidend woord: „Ter opheldering”; eenige beschouwingen over den dichter-wijsgeer Friederich Hebbel en over twee van diens drama's. Vervolgens geeft het boekje nog twee hoofdstukjes speciaal over den oorlog, die beiden het lezen óverwaard zijn: eenige goede korrels tusschen het vele kaf der ons soms overstelpende hoeveelheid oorlogslitteratuur.

Heerlijk vooral is haar strijd tegen alle „fatalisme” dat is: „een ontkenning van den grondslag der redelijkheid; nl. de verantwoordelijkheid der menschen voor hun daden”; het „fatalisme, dat de vóóze vrucht is van een decadent geslacht”. O vooral in deze verslappende „fatale” tijden is zulke taal een verkwikking; werkt als een verfrissend bad, waar na men weer gesterkt wordt en vol energie aan den arbeid gaat!

Wie deze stukjes leest, beseft wel in alle felheid het lage peil van onze internationale gevoelens; onze kortzichtigheid in moreelen zin, zoodra er sprake is van iets anders dan het nationale (en ook de leege vlakheid van alle, nu gehuldigde „practische” politiek, waarvan Henri Borel zoo terecht opmerkte, dat elke filosofie haar ontbreekt, elk verband met de beteekenis en het doel des levens.)

Eén der voorloopers der „nieuwe ethiek”, de dichter Hebbel, gaf in de volgende gedachte een kernachtige formulering van de oneindigheid, die in den mensch zelf opwelt:

„*Der Mensch ist die Kontinuation des Schöpfungs-acts eine ewig werdende, nie fertige Schöpfung, die den Abschluss der Welt, ihre Erstarrung und Verstockung, verhindert*”; één van de schoonste gedachten uit het boekje.

Vooral ook uit de inleiding zou ik veel kunnen aanhalen, doch ik vrees, dat het evenzoo zou gaan als toen ik bij het lezen de mooiste gedeelten begon te onderstrepen — ik zou teveel aanhalen, evenals ik bijna alles moest onderstrepen.

Nogmaals: men leze zelf; als er nog iets in uw gemoed woont van jeugdige energie, zult ge het slechts betreuren, dat ge er niet reeds veel vroeger toe zijt overgegaan.

Nog één opmerking: „Ethiek” doet ons denken aan de Ethische Vereeniging. Zou de D. S. E. V. ons niet eens een lezing van Mevr. Kapteyn-Muysken kunnen bezorgen (liefst een voor ieder toegankelijke?)

De schrijfster zelf over hare denkbeelden te hooren, moet nóg dieper doorwerken en zal nog grooter aansporing zijn om haar boekje aan te schaffen, dan deze bescheiden regelen dat kunnen.

F. v. T.

ONTVANGEN BOEKWERKEN.

ENGELAND EN DE MUNITIE. H. D. DAVRAY.

DE ZEESLAG BIJ JUTLAND. Officieel verslag.

ARMENISCHE GRUWELEN. Lord BRYCE.

TECHNISCHE HOOGESCHOOL.

Begin van colleges en oefeningen.

Prof. Valckenier Kips behandelt in zijn College van Vrijdagmiddag 1—2, in Zaal IV, „de welvaart als aangelegenheid van internationale of nationale zorg (de Aristotelische autarkeis) en den invloed der nationale welvaartzorg op de politiek der mogendheden.

De Hoogleeraar G. N. Itz is verhinderd tot nadere aankondiging College te geven.

Vervolg Nieuw-Ingeschrevenen. 1916-'17.

J. J. Gorter, E.L.	Voldersgracht 15.
Th. N. Muller, E.	Rijnkade 6, Leiden.
C. J. W. Brunings, E.	Wouwermanstraat 34, A'dam.
J. Homan van der Heide, T.	3 III 16 R. I. Veldleger.
H. Burghoorn, E.L.	Koningsplein 83.
P. R. Vetter, E.	Beeklaan 516, Den Haag.
J. M. van Kempen Jr., E.L.	Voorschoten.

Gelegenheid tot inschrijving op Woensdag 8 November, van 2—2½ uur n.m., in de Receptiekamer.

Mededeelingen.

AFDEELING DER MIJNBOUWKUNDE.

De Voorzitter van de Afdeling der Mijnbouwkunde der Technische Hoogeschool maakt bekend, dat zij, die wenschen deel te nemen aan het Ingenieurs-examen voor Mijningenieur, dat zal worden afgenomen in de maand Januari 1917, zich hiervoor schriftelijk hebben aan te melden bij den waarn. Secretaris der Afdeling, Professor J. A. Grutterink, Instituut voor Mijnbouwkunde, Delft, vóór den 1sten December 1916.

Formulieren voor de aanmelding zijn verkrijgbaar in den Technischen Boekhandel J. Waltman Jr. te Delft.

Bij beschikking van den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 28 October 1916, No. 17762, Afdeling O., is voor het tijdvak van 1 November 1916 tot en met 31 Augustus 1917 benoemd tot Assistent voor de Zuivere en Toegepaste Wiskunde aan de Technische Hoogeschool te Delft, W. J. Vollewens, Laan van Overvest 46, Hof van Delft.

ADRESVERANDERINGEN.

P. J. Berrevoets,	Binnenwatersloot 6.
C. J. Evers Jr.,	Hugo de Grootstraat 64.
F. J. van Haften,	Hugo de Grootstraat 64.
J. P. Moquette,	Koornmarkt 11.

AGENDA.

DELFT.

9 November. Schouwburg Stads Doelen. Kon. Ver. Het Nederlandsch Tooneel: „Narcis”; 8 uur.

DEN HAAG.

3 November. Theater-Verkade. 8¼ uur. Zijn eenige Vrouw. Princesse-Schouwburg. 8 uur. Voordrachten-avond. Mien Duijmaer van Twist en anderen.

Kon. Nederl. Schouwburg. 8 uur. N.V. Het Tooneel. De Violiers.

Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen. 8 uur. Cabaret-avond met Pisuisse.

4 November. Princesse-Schouwburg. 8 uur. Allerzielen. (Heyermans).

Kon. Ned. Schouwburg. 8 u. Fransche Opera. Traviata. Diligentia. 8 uur. Tooneelvoorstelling v. h. Nieuwe Tooneel.

Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen. 8 uur. Mengelberg-Concert. Serie A. No. 3 van het abonnement.

Theater-Verkade. 8¼ uur. Het verdoolde schaap.

ROTTERDAM.

3 November. Tivoli-Schouwburg. 8 uur. N.V. Tooneelvereniging. Robert en Bertram.

Groote Schouwburg. 7½ uur. N.V. Rotterdamsch Tooneel. Vasantasena.

4 November. Groote Schouwburg. 8 uur. Nederl. Opera. Boheme.

Heden en volgende avonden: Circus Schouwburg, 8 uur, Spree's Operette-gezelschap, De zingende Molens; Gebouw v. K. en W., 8 uur, Mr. Masseltof; Casino, 8 uur, Internationaal Operette-gezelschap, Juffrouw Beulemans gaat trouwen!

ADVERTENTIEN.

„TOYNBEE-WERK”
TE DELFT

Jaarl. Algemeene Vergadering

TE HOUDEN OP MAANDAG 6 NOVEMBER A.S.
DES AVONDS TEN 8 UUR * * IN „ONS HUIS”

AGENDA:

1. Opening.
2. Notulen.
3. Jaarverslag.
4. Rekening en verantwoording van den Penningmeester.
5. Benoeming van eene Commissie voor 't nazien der rekeningen van den Penningmeester.
6. Bestuursverkiezing.
7. Rondvraag.
8. Sluiting.

Heeren Studenten of andere belangstellenden, die genegen zijn een of meer CLUBS TE LEIDEN, worden hierdoor uitgenoodigd tot het bijwonen dezer Vergadering.

HET BESTUUR.

Voor het

Omlijsten van Corpsdiploma's

met rood linnen rand
of rood houten lijst
beveelt zich aan de

Technische Boekhandel en
Drukkerij J. WALTMAN Jr.
BINNENWATERSLOOT 33-35, DELFT

Wed. J. W. HAANEPEN.
BINNENWATERSLOOT 36.
TELEFOON No. 252.

Verschillende soorten Koekjes.
PRIMA SPECULAAS.

Mr. L. DE ROOY, Advocaat te 's Gravenhage,
Spuistraat 1, Telefoon H 2070, REPETEERT
Staats- en Administratief Recht.

P. MALJAARS,
Binnenwatersloot 32.

GROOTE KEUZE IN
Dames-, Heeren- en
Kinderschoenwerk
Electrische
Maat- en Reparatie-Inrichting

A. J. PRINS, Choorstraat 4.
Dictaat-Cahiers.
Teekenborden.

Zeer voordeelige aanbieding.
VERKOOP UITSLUITEND à CONTANT
tegen zeer LAGE prijzen.

XX
Technische Boekhandel en Drukkerij
J. WALTMAN Jr.
BINNENWATERSLOOT 33-35 - DELFT.

VERSCHENEN:

DE VIJFDE DRUK VAN
HERMAN GORTER - MEI.
= f 1,50 =

XX

Hôtel „CENTRAL”.

WIJNHAVEN 6-7.

Café-Restaurant 1e Rang.

OUDE DELFT 92.

Afzonderlijke Biljartzaal. Nieuwe Wilhelmina-Biljarts.
Zalen voor Vergaderingen, Déjeuners, Diners en Soupers.
Ook Diners bij abonnement. 5-7 uur Avondsotels à 70 cts.